
EN DEL AV
HELSINGBORGS STAD
Romeo
och
Julia.
30 sept–3 nov 2017
HELSINGBORGS
STADSTEATER

Kliv in i Romeo och Julias värld!

Kära lärare, kära elever.

I dina händer håller du ett material som vi hoppas ger inspiration inför ditt och klassens besök på Helsingborgs stadsteater. Där ska ni inom kort få se och uppleva en av teaterhistoriens allra största klassiker, tragedin om *Romeo och Julia*.

När dörrarna öppnas till Helsingborgs stadsteaters stora scen, Storan, tar ni också klivet in i William Shakespeares universum. Det är en tuff, rå värld där gatans lag råder och våldet är var man och kvinnas verklighet. Berättelsen om *Romeo och Julia* må vara mer än 400 år gammal, men den är lika aktuell idag.
Romeo och Julia handlar om ung, omöjlig kärlek – utan framtid eftersom de två älskandes familjer hatar varandra djupt. Varför är det ingen som längre minns. Döden och osämjan löper också som en röd tråd från den våldsamma inledningen till det fruktansvärda slutet.

I det här kompendiet låter vi er ta del av de tankar som vi i produktionsteamet har haft under arbetet med *Romeo och Julia*. Vi har inspirerats av Shakespeare och hans samtida teaterkollegors filosofi om teaterrummets uppbyggnad, den så kallade Universumsteatern.

Den engelske 1500-talspoeten och dramatikern William Shakespeare hämtade stoffet till sin *Romeo och Julia* ur någon av de klassiska sagor om förbjuden kärlek, våld och död som det berättats om i många olika kulturer runt om i världen. Han utökade persongalleriet och succén var ett faktum. Förklaringen till framgången är enkel. Existentiella frågor om livet, den förbjudna kärleken och den oundvikliga döden har fått publiken på knä i alla tider. Vårt djupt mänskliga behov av att reda ut vad som egentligen är meningen med livet är den största drivkraften. Och förstås tron på den mirakulösa kärleken. Här kan ni fördjupa er i några av de sagor och berättelser som blivit klassiker i andra delar av världen.

Ni kommer också att få läsa några dikter som vi tror kan ha inspirerat William Shakespeare. Och så berättar vi kort om den fantastiska blankversen. Kanske kan eleverna få inspiration att själva leka med det klassiska versmåttet!

Men först och främst vill vi presentera karaktärerna som ni kommer att möta på scen. Kostymskisserna är gjorda av scenografen Peter Holm.

Välkomna till Shakespeares värld!

//Hälsningar från alla oss som arbetar med *Romeo och Julia*

Släkten Capo och de som hör därtill

Julia
dotter till Herr
och Fru Capo.
Romeos älskade

Fru Capo
mor till Julia och
maka till Herr Capo

Herr Capo
släkten Capos överhuvud.
Far till Julia och make
till Fru Capo

Tyball
kusin till Julia

Daddan
Julias barnsköterska

Clownen
tjänar släkten Capo

Släkten Montán och de som hör därtill

Romeo
kusin och nära vän med Benny. Nära vän med Merco. Julias älskade

Benny
Romeos kusin och nära vän. Nära vän med Merco

Furstinnans släkt

Furstinnan
härskar över staden Verona

Paris
släkt med Furstinnan och Julias friare

Merco
kusin till Furstinnan och Paris. Nära vän med Romeo och Benny

Andra personer

Lorre
franciskanermunk och andlig rådgivare. Romeo och Julias förtrogne

NicVibe
hela tiden närvarande och kommenterande musiker

Den tragiska historien om Romeo och Julia
– på två minuter

I centrum för föreställningen står ungdomarna Romeo och Julia som möts på en fest och blir kära. Romeo och Julia kommer från två familjer, familjen Montán och familjen Capo, som med våld tävlar om makten i Verona.

Eftersom deras familjer aldrig skulle gå med på att de är tillsammans gifter de sig i hemlighet. Romeos kusin Benny och bästa vän Merco hamnar i bråk med Julias kusin Tyball. Romeo försöker sätta stopp för bråket men Tyball dödar Merco. Romeo blir så ledsen och arg att han hämnas. Romeo dödar Tyball.

Furstinnan som härskar i staden får reda på vad som hänt och som straff tvingar hon Romeo att lämna Verona.

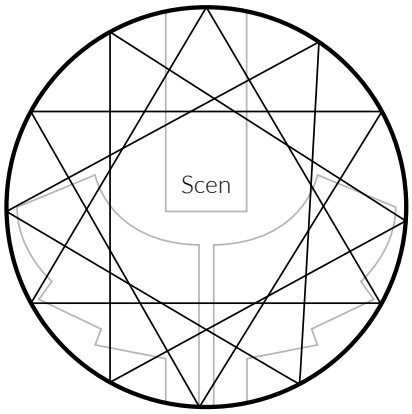
Julias föräldrar, som inte känner till att deras dotter har gift sig med sonen i den rivaliserande familjen, planerar att gifta bort sin dotter med en rik man som heter Paris. Julia går till prästen Lorre för att be honom om råd i den knepiga situationen. Lorre kommer på ett sätt så att hon ska slippa gifta sig med Paris. Han ger henne ett sömnmedel som ska göra att hon sover så djupt att hon verkar död. När Julia är skendöd ska Lorre berätta om sin plan för Romeo så att han i hemlighet ska komma tillbaka och hämta Julia.

Julia tar det starka sömnmedlet och följande morgon hittar barnflickan henne livlös i sängen. I tron att hon är död förs Julia till bårhuset. När Romeo nås av den tragiska nyheten skyndar han sig tillbaka till Verona.
När han kommer fram och ser den livlösa Julia, tror han förstås att hon är död, och i sin förtvivlan tar han sitt liv. Strax därefter vaknar Julia upp ur sin djupa sömn och ser den döde Romeo – och tar också hon sitt liv.

Ifall vår värld är en teater.

”Ifall vår värld är ett teaterhus
– Dess runda form gör att det verkar så –
Med läktare som byggts av stjärneljus,
Där Gud har tagit plats och tittar på
Och ger applåd åt dem som spelar bra
Berömmer deras spel på alla vis;
Men den som spelar falskt ska möta Domens Dag
Med skräck när andra gläds åt lov och pris;
Förneka scenens konst ifall du vill
Och du förnekar att en värld finns till.”

I sin dikt Till teaterns försvar länkar den engelske skådespelaren och dramatikern Thomas Heywood (1575–1648) ihop renässansmänniskornas syn på universum med deras syn på teatern. Men hur uppfattar renässansens människor universum?

De flesta moderna teatrar består av en salong för publiken och en scen för skådespelarna, som Helsingborgs stadsteaters största scen, Storan. En annan slags scen är den så kallade svarta lådan – Black box – som helt enkelt är ett svart, tomt rum som kan anpassas i det oändliga, även med åskådarplatserna. Lillan på Helsingborgs stadsteater är en sådan scen.

Men det finns teaterrum som är byggda efter helt andra principer. William Shakespeares The Globe Theatre i London uppfördes 1599 som en avbild av universum – så som man uppfattade universum under renässanstiden.
Huset fick formen av en cirkel, rund som jorden. Inne i cirkeln tänkte man sig fyra liksidiga trianglar, vars spetsar snuddade cirkelns omkrets. Vid var och en av de tolv triangelspetsarna tänkte man sig ett av stjärntecknen i zodiaken. Ytterligare en geometrisk figur fanns i rummet: rektangeln. Det var den fyrkantiga scenen som sträckte sig från cirkelns ena vägg rakt ut i publiken och fram till cirkelns mittpunkt. Teaterrummet låg under bar himmel, bortsett från en baldakin, alltså ett tak som sköt ut över scenen.

I denna symboliska teaterbyggnad arbetade man mycket lite med ljussättning: man spelade i dagsljus. Det användes inga kulisser, men ibland kunde en magisk eld flamma upp ur en lucka i scengolvet eller en gud stiga ner från en hiss i taket över scenen. Teatern fylldes av sång, musik och ibland dans.
The Globe Theatre rymde 3 000 åskådare.

Helsingborgs stadsteaters Storan har inför *Romeo och Julia* byggts om med inspiration av The Globe Theatre. Ni kan se att scenen sträcker sig som en catwalk ut i publiken och att delar av publiken sitter vid sidorna.

Våldet, kärleken, döden
– tidlöst tema

Läs en eller flera av sagorna. Använd dem gärna som diskussionsunderlag.
Hur ser det ut i Sverige och världen idag? Finns det paralleller att dra?

1. Den sorgliga historien om Layla och Majnun
En gammal persisk/arabisk saga

Det var en gång en ung man som hette Qays ibn-alMulawwah. Han hade från den stund han först fått syn på den unga flickan Layla blivit upp över öronen förälskad i henne. Hans kärlek var besvarad. Han skrev underbara dikter till sin älskade och eftersom han ville att hela världen skulle veta hur mycket han älskade Layla läste han upp kärleksdikterna på gator och torg.

Man sa: ”Den pojken är ju galen av kärlek!” så man började kalla honom Majnun – Galningen.

En dag tog pojken mod till sig och bad Laylas far om hennes hand. Fadern sa nej. Han menade att inte kunde han gifta bort sin dotter med en sån som Majnun! Han var ju rubbad! Han hade istället ordnat en rik och stilig man åt sin dotter.
Majnun blev alldeles förkrossad av sorg och drog ut från staden, ut i ödemarken. Där blev han vän med de vilda djuren. Långt från hus och hem fortsatte Majnun att skriva kärleksdikter till sin älskade Layla. Det berättas att det fanns de som sett honom sitta med en käpp och skriva kärleksdikter i sanden.

Layla kunde aldrig glömma sin ungdomskärlek och när hennes man så småningom dog hoppades hon att hon äntligen skulle kunna få leva med sin älskade Majnun. Men så blev det inte. Traditionen krävde att hon som ung änka skulle låsa in sig och sörja sin döde man i två år. Under den tiden fick hon inte träffa en själ. Tanken på att inte kunna få träffa Majnun krossade hennes hjärta. Den stackars Layla dog av sorg. Ryktet om Laylas död nådde Majnun ute i ödemarken och han begav sig omedelbart till Laylas grav där han grät bitterligen. Så föll han plötsligt död ner invid sin älskade grav.
Men innan han dog skrev han dessa rader på graven:

När jag går förbi Laylas grav
Kysser jag den om och om igen
Inte för att jag älskar graven
utan för att jag älskar henne som vilar där.

2. Historien om en flicka som blir besatt av en ande, en Dibbuk

En gammal judisk saga

En gång för länge, länge sedan fanns det en liten stad som hette Brinnits. I den lilla staden fanns en synagoga. Den var så gammal, att ingen visste hur länge den funnits. Några sa att den upptäckts fix och färdig under jorden.
Trots att Brinnits härjats av krig och bränder, hade alltid den gamla synagogan klarat sig oskadd. Nåja, en dag hade det tagit eld i spåntaket. Men si! Från himlen flög hundratals duvor ner och med sina vingar släckte de branden.
En sommarkväll sitter några religösa studenter och talar om både stort och smått, om stora heliga ting och om vardagligt skvaller.
I synagogan har en främling kommit in, en ung man. Han är mycket blek och har stora brinnande ögon. En gång lär han ha varit student i jeshivan (rabbinskolan) i Brinnits. Den bäste studenten någonsin! Sedan ger han sig ut i världen. Han fördjupar sig i de heliga skrifterna – Kabbala. Så skicklig blir han att folk kommer till honom från när och fjärran för att be honom om amuletter.
Men han säger alltid nej. Chonnon är hans namn.
Nu hörs en lätt knackning på dörren. In kommer reb Senders dotter Lea som håller sin amma Frejde i handen. Hon har kommit till synagogan eftersom man har lovat henne att hon ska få se det äldsta och vackraste förhänget, det man hänger upp framför toraskåpet vid särskilt högtidliga tillfällen. Lea vill brodera ett likadant som hon vill skänka till synagogan till minne av sin döda mor.

När Lea träder in i synagogan, får hon syn på den unge mannen.
”Chonnon!” säger hon ”Är du tillbaka?”
Deras blickar möts. När Lea är på väg ut ur synagogan, viskar hon till Frejde:
”Det var som om hans ögon kallade på mig!”
När Lea och gamla Frejde lämnat synagogan, börjar studenterna diskutera. Fyra gånger har Leas far, den rike Reb Sender, letat efter en passande brudgum till sin dotter. Varje gång har förhandlingarna med den blivande brudgummens släkt strandat.
De har inte velat uppfylla Reb Senders krav. Nu försöker han förhandla för femte gången. Måtte han lyckas! Då vankas det mat och dryck!
Men drömmen krossas snabbare än någon kan ana. Synagogans dörr slås upp och in störtar ytterligare en student. Så fort han hunnit hämta andan säger han:
”Reb Senders förhandlingar med brudgummens släkt har gått i stöpet!
Ingen fest! Inget bröllop! Inga supar!”
Den unge Chonnon mumlar:
”Tack Herre! Då hjälpte mina böner och Kabbalan!”

På nytt slås dörren upp.
”God kväll gott folk. Gratulera mig. Jag har hittat en brudgum till min Lea! Jag bjuder på mat och så många supar ni vill. Nu ska här dansas, nu ska här sjungas.”
Medan Reb Sender sjunger och dansar, reser sig Chonnon. Det är som om han brinner av en inre eld. Han blickar upp mot himlen. Så faller han ihop på golvet.
Han är död…

En ny dag gryr i Brinnits.
Ett bröllop ska stånda och först ska brudens far traditionsenligt bjuda in stadens fattiglappar och tiggare. Att förbise det kan vara farligt: Det har hänt att profeten Elias i egen hög person har dykt upp i en tiggares skepnad.
Och vilket kalas det blir. Massor av mat!
Musiken stämmer upp och tiggarna dansar varv efter varv med de blivande bruden.
Några av dem skriker:”Mera, mera! Fortare, fortare!”
Det svindlar för Lea. Hon vacklar. En av de fattiga gummorna tar tag i henne med kalla beniga fingrar:
”Fortsätt, fortsätt”, kraxar hon.
När Frejde ser att Lea har svimmat sliter hon henne ur tiggarkvinnans klor. Efter en stund kommer Lea till sans och viskar:
”Det var som om en ande kom och hämtade mig och lyfte mig högre och högre och förde mig längre och längre bort!”
Traditionen bjuder också att före vigseln ska bruden gå till begravningsplatsen och bjuda in de av de närmaste släktingarna som vilar där.
Reb Sender säger alltså till sin dotter: ”Kära barn, gå till din mors grav och bjud in henne till bröllopet. Säg henne att jag vill att vi två tillsammans ska leda vår enda dotter till bröllopsbaldakinen.”

Så går Lea och Frejde till begravningsplatsen. Väl där frågar Lea sin gamla amma om hon får bjuda in en till, en som inte är släkt. Frejde blir alldeles förskräckt och slår ifrån sig:
”Nej, nej mitt barn, det är farligt!”
Men Lea bönar och ber och börjar gråta som om hjärtat skulle brista. Till sist veknar den gamla:
”Må all olycka som kan komma drabba mig”, säger hon.
Det är den döde Chonnon Lea vill bjuda in. I en dröm har hon sett hans grav.

Inne i den lilla staden väntar Reb Sender och alla bröllopsgästerna otåligt medan brudgummen och hans följe närmar sig. Redan hörs bröllopsmusiken.
Så kommer äntligen Lea och Frejde och snabbt förs bruden in i huset där hon kläs i vita kläder. Allt är färdigt.
När brudgummen lyfter slöjan från hennes ansikte, väser och skriker hon med mansröst:
”Hon ska aldrig bli din brud. Aldrig! Ni begravde mig, men jag har kommit tillbaka till henne, min utvalda!”

Alla blir väldigt upprörda: Vad står på? Vad händer? Bruden har blivit besatt av en dibbuk, en ande!
Den ende som kan driva ut dibbuken är en av de stora rabbinerna, Rabbi Azriel i Miropolje.
När Lea kommer till den store rabbin, säger han att han måste ha hjälp av den vise rabbi Shimson.
När rabbi Shimson får höra om Lea och dibbuken säger han:
”Kära vänner, det måste finnas en orsak till att dibbuken gått in i en oskyldig ung flicka. Masken går aldrig in i en frisk frukt. Kanske kan jag hjälpa. I natt hade jag en dröm: tre gånger uppenbarade sig Chonnons döde far för mig.
Och han bad mig att vi två, Reb Azriel och jag, skulle döma mellan Reb Sender och den döde.”

De kallar på Reb Sender och under förhandlingarna visar det sig att en gång i sin ungdom hade Reb Sender och Chonnons far varit bästa vänner. De hade till och med gift sig på samma dag. Innan deras vägar skiljdes åt, hade de svurit att om den enes hustru födde en son och den andres hustru en dotter, skulle barnen få varandra. Så hade den ene av vännerna och hans hustru dragit långt bort. Långt från barndomsstaden Brinnits hade vännens hustru fött en son: Chonnon.
Hemma i Brinnits hade det gått Reb Sender väl i händer. Han hade blivit en rik man och hans hustru hade fått en dotter: Lea. När Chonnons far hade dött, hade sonen känt en magisk kraft, som drivit honom till rabbinskolan i Brinnits. När han studerade där, hade han gått som barn i huset hemma hos Reb Sender.
Men det löfte Reb Sender en gång gett sin ungdomsvän, hade han inte uppfyllt. Istället hade sökt en rik make åt sin dotter.
När det går upp för Reb Sender säger han:
”Men jag anade inte vem den unge mannen var-att det var Chonnon.
Hur skulle jag kunna veta det?”
Rabbi Shimson frågar då:
”Frågade du nånsin vem pojken var? Varifrån han kom?
Det hade varit din skyldighet. Innerst inne anade du nämligen vem han var, men han var fattig. Därför valde du att inte fråga.”

Rabbi Azriel och Rabbi Shimson dömer Reb Sender att skänka hälften av sina rikedomar till de fattiga. Dessutom ska han tända ett ljus till minne av Chonnon. Han ska minnas hans dödsdag så länge han lever. Rabbinerna vet nu vem dibbuken är och de vädjar till den döde Chonnon att han ska lämna Leas kropp. Ett sista prov måste Lea genomgå:
Rabbi Azriel drar en cirkel runt Lea och befaller henne att inte lämna cirkeln under natten. Så lämnas Lea ensam.
Plötsligt hör hon en sång som låter som om den kommer fjärran från.
Lea frågar:
”Vem sjunger så sorgset?”
”Det är jag, Chonnon. Många hinder har jag övervunnit. Över döden har jag segrat. Men dig kan jag inte nå. Den magiska cirkeln stänger mig ute.”
Lea svarar:
”Är det du Chonnon? Om nätterna har jag gråtit, för jag har längtat efter dig som man dras till en stjärna i fjärran. Om och om igen såg jag dig i mina drömmar!”
Chonnon ropar:
”Kom, min brud!”
Så tar Lea några trevande steg:
Först ett, så ett till. Hon ropar:”Jag kommer!”
Så tar hon ett steg ur ringen.
”Vad du är skön min älskade!”
”Vad du är skön”, svarar Lea och sjunker ihop på golvet.
När Rabbi Azriel, Rabbi Shimson och Reb Sender kommer in i rummet i gryningen, ser de Leas kropp. Men långt, långt bortifrån hör de:
”Min vän är min! Och jag är hans!”

Då vänder sig Rabbi Azriel till Reb Sender, Leas far:
”Så är rättvisa skipad!”

Och den vise gamle Rabbi Shimson säger:
”Lovad vare Den Högste Domaren!”

3. Historien om de båda älskande som förvandlades till skimrande fjärilar

En gammal kinesisk saga

Det var en gång en rik man som hade en enda dotter. Fast flickor vanligtvis inte fick gå i skolan i det gamla Kina lyckas Zhu, som flickan hette, övertala sin far att få börja på en känd skola. Eftersom fadern var rädd att hans älskade dotter skulle råka illa ut, kom de överens om att hon skulle klä ut sig till pojke. Skolan låg långt, långt bort från Zhus hemstad.

På resan dit stötte den förklädda flickan på en pojke som var på väg till samma skola. En mycket stark vänskap växte omedelbart fram mellan Zhu och den unge pojken. I tre år studerade de tillsammans på skolan. Zhu avslöjar inte att hon är en flicka och hennes vän misstänker inget. Zhu förstår att hon älskar sin vän.

En dag kommer ett brev till Zhu: där står det att hon omedelbart måste återvända hem. Hon blir förkrossad men vågar fortfarande inte avslöja sin rätta identitet. Innan hon far, berättar hon sanningen för rektorns fru och ger henne ett jadesmycke som hon vill att rektorns fru ska lämna till sin vän som en kärleksgåva.

Dagen då lämnar skolan följer Zhus vän henne ett bra stycke på vägen. Innan de skiljs åt ber Zhu sin vän att han ska komma och hälsa på. Hon säger: ”Jag har en syster, som jag tror du skulle tycka om!” ”Systern” är naturligtvis Zhu själv.

En dag kommer verkligen Zhus vän för att hälsa på och när han får se Zhu som den flicka hon är, blir han upp över öronen förälskad.

Så långt tycks allt gott och väl.
Några dagar senare förklarar Zhus far att han ska gifta bort henne med en rik och stilig man, som han har valt. Den stackars Zhu blir utom sig.

När hennes vän och älskade får höra om giftermålet, dör han av sorg.

Så ståndar då dagen för bröllopet. När bröllopståget passerar graven där Zhus älskade vilar hindrar en stark vind sällskapet att gå vidare. Plötsligt öppnar sig graven, Zhu kastar sig ner i den öppna graven, som sedan sluter sig.
Men si! Ur graven lyfter så två fjärilar. De två älskande har förvandlats till två skimrande fjärilar!

Hur tolkar man Romeo och Julia till svenska?

Varje översättare är präglad av sin tids smak och till vem översättningen riktar sig. När de första Shakespeareöversättarna gjorde sina pionjärinsatser, vågade de inte hoppas på att någon svensk teater skulle sätta upp pjäserna. Man ansåg att versmåttet som Shakespeare skrev på inte passade svenska skådespelares tungor.
De tidiga översättarna tänkte sig då att dramerna skulle läsas högt i familjens krets om kvällarna. Därför försökte de skriva om de värsta fräckheterna och ansa bort de sexuella dubbeltydigheterna. Läsningen skulle inte få chockera åhörarna eller högläsaren. Dessutom tyckte översättarna att Shakespeare, som den store skald han var, skulle tolkas i en hög, värdig stil.

Så här kunde en tidig Shakespearetolkning se ut:

Julia, Romeo och Julia, akt 2, scen 2
Det är ju blott ditt namn, som är min ovän;
Du är du själv, men ingen Montague.
Ty vad är Montague? Ej hand, ej fot,
Ej arm, ej syn ej någon annan del
Av människan. -Dig kalla något annat!-
Vad gör väl namnet? Det som ros vi kalla,
Med annat namn dock lika ljuvligt doftar.
Så Romeo, om han ej hette Romeo,
Har samma dyra värde som han äger
Förutan namnet: -kasta bort ditt namn,
Och för ett namn, som dock ett intet är,
Tag du mig hel och hållen, Romeo!
(Översättning: C.A Hagberg)

När vi, det vill säga regissören Peter Oskarson och dramaturgen Jan Mark, gjort vår tolkning, har vi med utgångspunkt från den engelska originaltexten försökt föreställa oss hur det kan ha låtit för den stora, breda publik som sökte sig till Shakespeares teater, The Globe.

I vår tolkning låter Julias monolog så här:

Julia, Romeo och Julia, akt 2, scen 2
Ditt namn: min fiende, men du
Du är dig själv, du är ju inget namn.
Vad är ett namn: ett ord ingenting mer.
Har det en hand, ett ansikte, en arm,
Eller en fot eller nån annan del
Av människan. O, kan du inte byta?
Vad är ett namn? Det som vi kallar ros
Doftar väl lika härligt vad vi än
Kallar den för; och om nu Romeo
Hade ett annat namn, så var han ändå
Allt det han är. Så Romeo, släng bort
Ditt namn, som inget har med dig att göra
Byt ut ditt namn mot mig istället.

Den skinande versen
– några ord om blankversen

Shakespeare använde vers när han byggde sina dialoger. Versen kallas blankvers, som betyder ”Den skinande versen”. Blankversen består av en versrad med fem jamber, versfötter. En jamb består av en obetonad och en betonad stavelse, som i ordet ”natur”.

Shakespeare leker med versen: en versrad kan börja med en betonad stavelse.
Då gäller det att ”återställa ordningen” igen:

”Hälsa från mig jag hoppas du mår bra.”

Versen var och ska vara ett verktyg för skådespelarna. Den ska fungera som musik.

Pröva att leka med blankversen! Det är faktiskt härligt!

José Guadalupe Posada

Kom, död, välkommen, Julia vill ju det

Romeo ur Romeo och Julia akt 3 scen 5

Som en svart tråd genom den purpurröda kärlekshistorien om Romeo och Julia löper döden. En av de få böcker vi vet att Shakespeare har ägt är Montaignes essäer i engelsk översättning. I den kunde Shakespeare läsa följande text om döden:

”Folk går, de kommer och trampar, de dansar – om döden intet nytt. Gott och väl. Men när döden kommer, antingen till dem eller deras fruar, barn eller vänner, oförberedda och försvarslösa - vilka kval, vilka skrik, vilket raseri och vilken förtvivlan som slår dem! Har ni nånsin sett något så nedslaget, så förändrat, så upprört?
Lär oss möta döden med fasthet och slåss med den. Och för att med en gång ta ifrån den dess största övertag över oss tycker jag att vi skall ta en helt ny, annan väg än den gamla vanliga. Låt oss ta ifrån döden dess karaktär av något främmande, låt oss umgås med den, bli förtrogna med den. Ingen skall finnas lika ofta i våra skallar som döden.”
Svensk tolkning Jan Stolpe

Så här diktar John Donne, som levde ungefär samtidigt som William Shakespeare, en sonett om döden:

”Stoltsera inte, Död, fast man ser dig
som mäktig, fruktansvärd. Du är ej det,
ty dem du vräkt omkull med våldsamhet
dör ej, och Död, du kan ej döda mig.
Om sömnen blott av dig en avbild är,
hur mycket ljuvare är ej din vila då?
Snart skall du av de bästa endast få
en hoper knotor. Själen finns ej där.
Tyranner, ödet, slumpen makt dig ger,
krig, gift och sjukdomar bär dina drag,
men vallmon ger en sömn av annat slag,
mer ljuv än din. Stoltsera inte mer.
Kort blir vår sömn innan din makt upphör:
Vi väcks till liv på nytt, och Död, du dör.”

Av: John Donne (1572–1631).
Svensk tolkning Gunnar Harding.

Den engelska medeltiden och renässansen är en tid av inbördeskrig, uppror, och farsoter. Döden lurar alltså ständigt bakom knuten. Men vad är egentligen döden? Och för att anknyta till Romeo och Julia: vem är egentligen död? Är det paret som dör för sin kärleks skull? Eller är det förövarna, vars slocknade själar låter hatet och våldet tala? Kanske är den som dör för kärleken mer levande än de döda.

Diskutera gärna!